

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

A „MAGYAR KÖNYVÉSZET” című havi melléklettel.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Wiesner Jakab szerkesztőhöz (Budapest, II., Oszlop-u. 4.) küldendők.

Megjelenik minden hó 10., 20. és 30-án.

Az egylet tagjai ingyen kapják.
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronként tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Jegyzőkönyv

a Magyar Könyvkereskedők Egyletének folyó év november hó 22-én tartott közgyűléséről.

Jelen voltak: I. Budapestiek: Alföldi István (Schenk Ferencz), Bach János, Balla Imre, Benkő Gyula, Frühwirth Károly (Toldi), Gabos Soma, Gábor Arnold (B. H.), Gárdos Alfréd, Gárdonyi Samu, Horváth Géza, Kemény Miksa, Kőváry János, Kókai Rezső, Landau József, László Albert, Löwenstein Arnold (Pallas), Magyar József (Közp. ant.), Molnár Imre (Révai Testv.), Réti Béla (Franklin-Lampel kiadóhiv.), Rényi Károly, Ranschburg Gusztáv, Ranschburg Nándor (ügyész), Ranschburg Viktor, Rényi Károly, Szilágyi Béla, Szűts Károly (Athenaeum), Strasser Bertalan, Stark Ferencz, Schultz Róbert, Sziklay Jenő, Tisza Béla, Wolfner József, Weinberg Gyula (Lampel könyvkeresked. r.-t.), Wiesner J. és Zala Mór.

II. Vidékiek: Csáthy Ferencz (Debreczen), Ferenczi B. (Miskolcz), Fenyvesi Béla (Kaposvár), Földes Ede (Nagyenyed), Fischhof Henrik (Kispest), Hegedüs (Debreczen), Heumann Mór (Szabadka), Huszár Aladár (Szatmár), Jónás M. (Várnay L., Szeged), Kármán Zsigmond (Losoncz), Kerpel Izsó (Arad), Klöckner József (Székesfehérvár), Láng József (Nagyvárad), László Béla (Kassa), Lévai Izsó (Rimaszombat), Nemes Ármin (H.-M.-Vásárhely), Novotha Imre (Jászberény), Rosenbaum I. Henrik (Vác), Sándor Imre (Debreczen), Szél N. (Kecskemét), Vitéz A. (Kassa), Vidor Manó (Nagyvárad) és Vészi Dezső (Makó).

Elnök: Benkő Gyula.

Jegyzőkönyvvezető: Wiesner Jakab titkár.

Kimentették magukat: Schwarcz Károly (Sopron), *Táviratban üdvözlésüket küldték:* Sugár Elek (Lőcse), Antalfy József (Debreczen).

Benkő elnök, üdvözölve a közgyűlést, első sorban is egy szomorú kötelességének kell megfelelnie.

Révai Sámuel csak egy héttel ezelőtt temették el. Elvesztettük benne a legideálisabb, a legképzettebb magyar könyvárusok egyikét. Noha mint könyvkötő kezdte meg a pályáját, úttörő volt a magyar könyvkiadás, a magyar könyvkereskedelem terén. A Corvina nagyon szépen méltatja tegnap megjelent számában a megboldogultat, nekem csak az a szomorú kötelesség jutott, hogy a mi őszinte, igaz fájdalomunknak adjak kifejezést közgyűlésünkön. Hosszú, küzdelmes munka előzte meg azt az időt, a mikor a megboldogult elérkezett a termelés korszakához. A hosszú küzdelem megacélozta a munkaerejét, a becsvágyát s szinte fanatizmussal űzte a könyvkereskedés mesteriségét. Szeretném, ha az ő élete folyása mintaképp szolgálna a mai s a jövő generációknak. Mint szortimenter ideálja volt az igazi, lelkes, hazafias könyv-

árusnak, kereskedőnek, s mint termelő példája volt a széles látkörű, a közönség igényeit, könyvszükségletét ismerő kiadónak. Ez a két tulajdonsága szerette meg neki azt a becsülést, azt az elismerést, szeretetet, melyet vevői körében is, kartársai körében is korlátlanul élvezett. Ez a két tulajdonsága predesztinálta arra, hogy mint könyvárus is a magyar irodalomnak soha eléggé meg nem becsülhető szolgálatokat tegyen. Szerette a könyvet, a hogy csak az igazi, a vérbeli könyvárus tudja becsülni. Ez a szeretete, ez a becsülése a nyomtatott papiros iránt lelkesítette át a könyvnek a kiadásában, terjesztésében. Ravatalára koszorút tettünk, s most álljunk fel, a mikor még egyszer felidézzük az ő nemes alakját, s véssük mélyen a lelkünkbe az ő hervadhatatlan emlékét.

A közgyűlés felállással fejezi ki mélyen átértett részvétét a megboldogult iránt s jegyzőkönyvben örökíti meg emlékét.

1. Benkő elnök a közgyűlést a következő szavakkal nyitja meg:

Tisztelt közgyűlés!

Mult évi megnyitomban utaltam az akkor beérkezett 12 indítványra, mint meglehetősen vigasztalan helyzetünk jelzőjére. Az idén csak egy indítvány fekszik az urak előtt, ezt is a választmány adta be. Akadhatna most már, a ki — következetes akarván maradni, — azt mondaná, hogy ez az idei indítványtalan állapot rózsás viszonyokat jelent.

Hát az ily optimizmustól jó lesz óvakodni. A valósággal a viszonyok nem sokat javultak; nem a szortimentre nézve, de a kiadókra nézve sem s ha a szortimentnek ezzel tán különös örömet szerezhetek, hozzáteszem, hogy a részletüzletnél meg nagy fokú rosszabbodás állott be. A részletüzlet ma már bizony nem az, a mi volt. A közönségnek egy igen nagy része fölmondta az utazó ügynököknek a barátságot s így az üzletkötés ezekenél jóval nehezebb, keresetük soványabb, a mit pótolni kell magasabb ügynöki jutallékkal, soha meg nem térülő előlegekkel. Igen sok vevő, a ki pár év előtt hűtlen lett a szortimenterhez, legújában ismét visszapártolt hozzá. Ha ez a folyamat tovább fokozódik, a közönség ismét vissza fog térni a nagy, az 500 koronás művektől, a szükséges könyvek vásárlásához s ez a kiadói produkciót is újra a szortiment czikkei felé fogja terelni, a mi élénkíteni fogja a szortimenter üzemet.

Úgy vélem, nem tévedek, ha azt mondom: a részletüzlet túl van kulminációja pontján és mind nehezebb napoknak néz elébe. Azonban ebben sem sok a vigasztaló, mert irodalmunk nagy fokú gyarapodását köszönhetjük neki a közelmúltban.

Szólván egyletünk jövőnö működéséről, úgy vélem, hogy legközelebb kevésbé az újaknak teremtése lesz a föladatunk, mint inkább a megkezdett alapon való továbbbépítés.

Ilyen megkezdett ügyek a főnök és alkalmazottja közti viszony tisztása. Szándékunk ellenére a múlt évben pihennie kellett. A kereskedelmi kormány kezdeményezése folytán a törvényhozás legközelebb mélyrehatóan fog intézkedni ebben az ügyben. Azt tartom, be kell várniuk ez intézkedéseket, s azok alapján, előreláthatólag azokon túlmenőleg, fogjuk rendezhetni munkatársaink s a köztünk való viszonyt. Mondanom sem kell, hogy engem személyileg a legmelegebb rokonszenv és jóakarattal tölt el és fog vezetni ennél a kérdésnél.

Ezzel függ össze a jövőnö alkalmazottak, a tanoncok ügye. Legfőbb ideje, hogy ezek alaposabb kiművelése által emeljük a jövőben segédeink intellektuális színvonalát. Leghathatósabb eszköznek tartom erre a tanonciskolát. Már a múlt megnyitásban nyilatkoztam erről. Ma csak azt kívánom hozzátenni, hogy az ügy nem pihent azóta s abban az irányban vett fordulatot, hogy maga a főváros fogja a könyvtársági tanonciskolát fölállítani mint az első alsófokú kereskedelmi szakiskolát. Az erre célzó kérvény a tanácsnál van, a tantervi anyaggyűjteménnyel együtt, s birom illetékes helyről az ígéretet, hogy legközelebb szaktanácskozmány fog a főváros által összehívati az ügy végigtárgyalása végett.

A Petrik-féle könyvészet ügyében néhány nap előtt kaptam a M. Tud. Akadémia átiratát, melyben a szakmutató tárgyában nyilatkozik. Mint-hogy az akadémia erre irányuló kívánságát teljesítjük, a melytől a szubvenzió függővé tétetett, remélhetjük, hogy annak első részlete még ez évben fog folyósíttatni.

Ezzel kapcsolatban emlitem föl, hogy a zene-műbibliografia, melyről már múlt megnyitásban nyilatkoztam, szintén előre halad. A Rózsavölgyi cég bibliografiája már megjelent a Corvinában, a Klökner-féle pedig kiszedve várja a jövő hónap folyamán való közzétételt, míg a Harmonia bibliografiája kéziratban készen van nálam.

Időközben megalakult a m. zeneműkereskedők egylete. Az elnökség átiratban üdvözölte a testvéregyletet és egyúttal fölívta, hogy ebben a leg-égetőbb ügyben vállalva vállalja velünk a munkálkodást, melytől remélem, hogy meg fogja teremteni nemcsak a rendes évi zeneműbibliografiát, hanem az Egyetemes Magyar Zeneműirodalom lehetőleg teljes jegyzékét is 1850-től 1910-ig.

Pénzügyi helyzetünkről is kívánok szót ejteni, habár erről áttekinthető képet a pénztárnok fog nyújtani, a kiról nem mulaszthatom el kinyilatkoztatni, hogy példásan fogta föl feladatát s a legmesszebb menő, minden várakozásomat fölülmuló lelkiismeretességgel és precizitással fáradozik pénzügyeink rendezésén.

Ebből a gondosságból folyik aztán, hogy az önök előtt fekvő kimutatások kedvezőtlenebbül tüntetik föl a pénzügyi állapotot mint eddig. A való-

ság pedig az, nincs bennök semmi szépítés, csak realitás, és ezen az alapon haladás a kibontakozás felé.

A múlt közgyűlés határozatai között egyike a fontosabbaknak a vidéki közös tankönyvjegyzékek életbeléptetése volt. Nem altattuk magunkat azzal, hogy a siker mindjárt az első évben teljes lesz. Mindazonáltal meglehetünk elégedve; a rend ezen a téren is útra indult az országban. Bizonyára el is éri célját. Már az idén jóval kevesebb panasz fordult elő s ha túl leszünk az átmeneti rázkód-tatásokon, mindenki meg lesz elégedve az új renddel.

A felekezeti iskolák főhatóságainál még nem értünk célta a magasabb rabatt érdekében. Kérvények mentek, de siker még nincs. Ezzel az ügygel a jövőben is kellend foglalkoznunk.

A szállítóüzletek ügye, a könyvek vasúti tarifája, a Moskóczy-féle indítvány a vidéki tanintézetek könyvtárszállítási dolgában mind folyamatban vannak. Elintézésük szorgalmazása a jövő év föladata lesz.

A valóságban fényes sikernek azonban a hódmezővásárhelyi ügyben leérkezett kereskedelmi ministeri döntést kell mondani, mely kereskedelmi ügyeinket európai színvonalról néző államtitkárunk dr. Szerényi József böles határozatának köszönhető. Nem mulaszthatom el, hogy e helyről, az egész magyar könyvkereskedelem haláljának és lelkes ragaszkodásának legyek tolmácsolója.

Köváry tagtársunk a rabattnak 30%-ra való emelése érdekében tett a múlt ülésen indítványt. Azóta a lipcei Börsenverein ugyanezt az óhajt fejezte ki a Deutscher Verlegervereinnél, a mely utóbbi aztán fölszólította tagjait, hogy tekintettel a német szortiment sanyarú viszonyaira, emeljék fel a normális rabattot 25-ről 30%-ra.

Tapasztalásból mondhatom, hogy már az idén legalább 20—25%-a a kiadóknak 30%-kal szállítja bizományba kiadványait.

Ez ösztökél engem arra a kérésre, a melyet a magyar kiadókhöz intézek: Vegyenek ezentúl kiadványaik kalkulációjánál alapul 30% könyvtársági rabattot és szállítsák újévtől ezzel az engedménnyel újdonságaikat. Próbálják meg! Meglássák menni fog, s nem is oly nehezen! A mely cikkek-nél ez lehetetlen, ott maradjon meg a 25%.

Közrehatottam, hogy Évkönyvünk, hasznavehetőbbé válják. Azt hiszem sikerült. Rajta leszek, hogy évről-évre javuljon.

És végül a következő indítvánnyal járulok a t. közgyűlés elé:

«Egyleti tagságért folyamodók tartoznak folyamodványuk és mellékleteivel egyszerre beküldeni:

beiratási díj fejében	---	---	10 K
segélyalapjáruléka fejében	---	---	10 «
a Petrik-féle könyvészet fejében	35	«	
1901—1907 Évkönyv fejében	---	---	35 «
öszesen	---	---	90 K

Folyamodványaik ez összeg beérkezte előtt nem tárgyalhatók. Föl nem vételük esetében az összeg visszaküldetik.»

Kérem ez indítványomat — melytől javulást várok — elfogadni. S ezzel megnyitom a mai közgyűlést.

A közgyűlés éljenzéssel veszi tudomásul az elnök jelentését, s egyhangúlag elfogadja az elnöknek azt az indítványát, hogy új tagok csak 90 korona lefizetése ellenében vehetők fel, mely összeg a folyamodvánnyal együtt küldendő be.

2. Wiesner titkár évi jelentése:

A mult esztendei közgyűlés, határozmányainak egész sorát bízta az elnökségre s a választmányra végrehajtás, elintézés céljából. A Corvinában megjelent jegyzőkönyveink a maguk idejében bővebben ismertették válaszmányi üléseink lefolyását, s beszámolván az elmúlt egyesületi évben lefolyt eseményeit, ezuttal csak a legfontosabb ügyeket kívánom felsorolni:

Első sorban is megjegyzem, hogy még nem hajthattuk végre Vidor Manó kartársunknak azt az indítványát, hogy a könyvek vasuti szállítása olyan tarifán történjék, mint a papirosé. Nehézségekkel állunk szemben, melyeket alig tudunk elhárítani, de talán mégis megkapjuk azt a kedvezményt — legalább rajtunk nem fog mulni.

Egyik legfontosabb eseménye volt az idei egyesületi évnek az a miniszteri döntés, mely a körülbelül két esztendeig húzódó, ismeretes hódmézvására helyi ügyben hozott s melyek okmányait a Corvina annak idején közölte. Fontos volt reánk nézve az a döntés, mert végre illetékes helyről történt megnyilatkozás, hogy alapszabályaink igenis végrehajthatók és nem állanak ellentétben a közérdekkel.

Keresztülvittük közgyűlésünknek azt a határozatát, hogy a választmány az egyleti ügyek idejében való elintézésére irodát állítson fel. A választmány egyöntetű határozata alapján czélszerűbbnek láttuk az összes ügyeket ügyészünk kezeihez összpontosítani s ebből kifolyólag egyletünk ügyészét Dr. Ranschburg Nándor urat bíztuk meg az ügyek vezetésével, mire Ranschburg Nándor úr készséggel vállalkozott is.

Ugyancsak közgyűlésünknek volt egyik legfontosabb döntése, hogy a vidéken, egy városban működő egyesületi tagok, csak egyféle tankönyvjegyzéket bocsájthatnak ki. — Ezt a határozatot is megvalósítottuk s ma, hogy az elmúlt tanévben ez a határozatunk már érvényben is volt, örömmel konstatálhatjuk, hogy noha voltak panaszok, ez a határozatunk általában véve kedvező hatással volt az egész vidéki könyvkereskedelemre. Az iskolakönyvek eladásával járó ezerféle mizeriának a csökkentésére bizonyára lényegesen hozzá fog járni ez a határozatunk, melyet remélhetőleg követni fog egész sorozata többi rendelkezéseinknek. Az iskolakönyvüzletet illeti a Franklin-Társulatnak az a kötelező ígérete, hogy középiskolai könyveknél 15%-ot, elemi iskolai könyveknél 25%-ot ad viszontelárusítóknak. Mihelyt megtudja, hogy valamelyik viszontelárusítója, az egyesületi alapszabályokat nem tartja be, beszünteti az illetőnek a szállítást és intézkedni fog, hogy kiadványait más úton se kapja meg.

Felemlitem ezen a helyen azt a tranzakciót is, mely szerint a Révai Testvérek, a Stampfel—Laufer-

féle iskolakönyvek, az Athenaeum irod. és nyomdai r.-t. kezelésbe, az ugyancsak Révai—Testvérek tulajdonát képező Kozma—Kőrösi-féle Atlaszok pedig a Singer és Wolfner czég kiadásába mentek át. Nagyon is fontos jelenség az, hogy az iskolakönyvek kiadása, mindinkább kevesebb kézbe kerül. Szortimenter szempontjából tekintve a dolgot, úgy látszik, mintha ez a jelenség kedvezőbbé tenné a szortimenter helyzetét, mert hiszen kevesebb czéggel kell dolgoznia. a kezelés sokkal egyszerűbb, költségei kevesbednek, másrészt azonban gondolkodóba ejt minket az a kérdés, vajjon a tultengő hatalom nem fog-e visszaélni az így átalakult viszonyokkal? Reméljük, hogy nem!

Egyébként sehol annyi panasz, mint az iskolakönyv körül. Kiadó, szortimenter egyaránt panaszolja az iskolakönyvek kiadásával, eladásával járó meddő, eredménytelen munkát. És panaszkodik a tanári kar, a közönség és a sajtó is az iskolakönyvek ellen. Kinek a könyvek drágasága, kinek a folyton változó új kiadások, kinek a könyvek silányasága ellen van kifogása. Mind-mind panaszkodnak, tulajdonképen azonban ezek a panaszok csak részben jogosultak s a hol a panasz jogosult, ott meg nem a helyes úton keressük a sérelmek orvoslását. Nem áll meg például, hogy a tankönyvek silányak, csak vannak jó és rossz tankönyvek; nem igaz az, hogy az iskolakönyvek drágák, mert nem drágák, sehol a világon nem olcsóbbak a tankönyvek. Nem igaz az, hogy a kiadók mesterségesen csinálják a változtatásokat, hogy a közönséget kizsárolhassák, de igaz, hogy gyakori a változtatás az iskolakönyveken. Mese az is, hogy a külföldi viszonyok sokkal kedvezőbbek az iskolakönyvek terén. Ebben az esztendőben Rómában, Firenzében, Bolognában, Berlinben, Lipszében, Drezdában stb. személyesen érdeklődtem ebben a dologban s konstatáltam, hogy ott éppen olyanok a viszonyok — ha a méretek nem is mindig azonosak — mint nálunk. Ott is van temételen rossz iskolakönyv, váltakozó új kiadások, kapzsinak mondott kiadók — éppen úgy mint nálunk, kik azonban éppen olyan körülményekkel küzdenek, mint mi. És Berlinben is csaknem szóról-szóra azt mondta nekem az egyik könyvárus: Mit Schulbüchern lohnt es sich nicht zu arbeiten. Die Verleger geben nur 25 Prozent bei Schulbüchern, und diese 25% verzehren die zurückgebliebenen fest und baar Bücher.

A sajtó is, a közönség, sőt a tanári kar is minden odiumot a könyvkereskedőre, a kiadóra hárit. — Ha hitelt adhatnánk a sajtó támadásainak, mely tulajdonképen visszhangja a nagyközönség gondolkodásának, akkor nagyon elszomorító konklúzióra kellene jutnunk a könyvárus foglalkozására nézve. Bármennyire is tudom — a Corvinához beérkező panaszokban nem egyszer úgyszólván előttem játszódik le egy-egy csunya, visszataszító jelenete a könyvek bevezetése körül történő csalafintaságoknak, a melyeket végtelenül sajnálok, a melyek gondolkodóba ejtenek, vajjon a kultura munkáját végzik-e azok, a kik ilyen eszközökkel, ilyen módon, ilyen fegyverekkel terjesztik az iskolakönyvet, de azt kétségtelenül el kell ismernünk hogy a terjesztésen kívüli verseny, legalább a könyvek kiállítása tekintetében európai nivóra emelték a magyar iskolakönyvet s hogy ez a verseny a magyar pedagógiai literatúrának csak előnyére szolgált és szolgál.

Abszolúte nem felel meg a tényeknek, hogy a kiadó mesterségesen csinálja az új kiadásokat, ellenben a közoktatásiügyi kormányunk hatalmában van, hogy az új kiadásokat a minimálisra redukálja. De, sajnos, a közoktatásiügyi kormány megengedem, hogy akaratlanul, vagy tájékozatlanságból, nem igen vesz tudomást ezekről a panaszokról s az elmúlt nyáron hirtelen életbeléptetett új polg. isk. tanterve, szinte mesterségesen mozdította elő, hogy mennél több legyen az új kiadás.

Éveken keresztül hallottuk, hogy készül a polgári leányiskolák új tanterve s egyszerre csak május 31-én megjelenik ez az új tanterv, olyan rendelkezéssel, hogy részben már szeptember 1-én életbe lépjen még pedig új tankönyvek segítségével.

Nem akarok most arról beszélni, hogy a közoktatásiügynek mennyire fontos kiegészítő része, hogy kifogástalan tankönyve legyen, és hogyha május végén jelenik meg a tanterv — melyet előbb csak tiltott úton lehetett megszerezni — teljesen lehetetlen, hogy gondosan előkészített tankönyvek legyenek szeptember 1-én, de utalok arra a temetelen kellemetlenségre, kárra, a mely ilyen elhamarkodással a könyvkereskedelmet, a közönséget sújtja. A kiadót, a szortimentert azzal, hogy temérdek könyve veszi el az értékét, a közönséget pedig azzal, hogy az elhamarkodott, elsiettetett könyveket mielőbb jobbakkal, átdolgozott könyvekkel kell kicserélni. Persze a sajtó is, a közönség is, sőt maga a könyvkiadó is, aztán csak a kiadót okolják — s mert a közönség nem disztinolvál kiadó és szortimentert között, az egész magyar könyvkereskedelmet okozza olyan károkért, amelyek magát a kiadót és a szortimentert is a legnagyobb mértékben megkárosítják. Megelégszik azzal, hogy megmondás nélkül támadjon, sértsen, mintha haramiákból állana a magyar könyvkereskedelem, a helyett, hogy a kormányhoz fordulna sérelmének az orvoslása végett.

Sajnos, egyesületünk sem kifogásolta a tantervnek ilyen váratlan megjelenését. Sem hivatalos, sem magán úton, nem kértük, hogy halassza el a tanterv életbeléptetését, melyet különben maga a miniszter is, néhány nappal később — belátva, hogy mennyire sért egyes érdekeket — legalább részben megváltoztatott.

A könyvkiadó, a kiadó a magyar közművelődésnek, a magyar kulturának legalább is olyan tényezője, mint a tanítói és tanári kar s teljes joggal reflektálhat arra, hogy a közoktatásiügyi kormány legalább is meghallgassa mielőtt egy ilyen nagyfontosságú dologban a magyar könyvkereskedelmet mélyen érintő határozatot hoz vagy rendeletet bocsát ki. Az iskolakönyvek termelésében a fő irányító a könyvkiadó, a ki nemcsak a könyvek előállításában, de a könyvek szerkesztésében vagy legalább is a szerkesztés irányításában tevékeny részt vesz, nem is szólva arról, hogy már magával a könyvek előállításával, terjesztésével is megszerezte magának azt a jogot, hogy meghallgassák az ő véleményét. Éppen így formálhat magának jogot arra a magyar könyvkereskedelem, hogy meghallgassák a magyar közművelődés minden intézményében, a könyvek terjesztése, az irodalom propagálása révén. Nem a miniszteren, hanem rajtunk múlik, ha létezésünkről nem vesz tudomást.

A folytonosan változó új kiadásoknak, tankönyvváltozásoknak különben nemcsak az új tan-

tervek a szülő okai, hanem hol a statisztikai adatok változása, hol a helyesírások ingadozása, hol a földrajzi nevek helyesírása tekintetében folyton fölmerülő nézeteltérések, hol politikai okok is kényszerítik a könyvek gyökeres változtatását. A boszniai annexio, Bulgáriának királysággá történt proklamálása, a földrajzokban az atlaszokon kívánnak változtatásokat, s ha péld. mint hallatszok, az új választói törvény értelmében új kerületi beosztások is lesznek, sőt új megyékről is beszélnek, összes Magyarországi és megyei térképeink lényeges átalakítást követelnek meg.

*

És itt ahol az új kiadásokról beszélek nem hagyhatom felemlítés nélkül a középiskolai tanár-egyesületnek egy igen értékes és minket a legközelebről érdeklő határozatát. Ugyanis a tanár-egyesület felvetette azt a kérdést, miképpen lehetne megakadályozni, hogy a tankönyvek újabb kiadásában kellő ok nélkül oly változások történjenek, melyek a régebbi kiadások használatát megnehezítik, vagy lehetetlenné teszik?

Persze a magyar könyvkereskedőhöz vagy kiadóhoz, sem az egyesületünkhöz nem fordult a tanári kar, ebben a kérdésben, de szívesen konstátálom azt, hogy ők nem beszéltek kufár kiadóról vagy kapzsi könyvkiadóról, hanem higgadtan tárgyalva a dolgot arra az eredményre jutottak, hogy lényegesen javulna a helyzet, ha kézírásban volna benyújtható a tankönyv approbáció céljából. Nem tudom, hogy történt-e további lépés e kérdésben, de annyi bizonyos, hogyha a miniszter megengedi azt, hogy a tankönyv bírálatra kéziratban nyújtható be, legalább felére redukálódik majd az új kiadások száma, és a mi éppen annyira fontos redukálnék a tankönyvek száma is. Nagyon hosszadalmas volna ha én itt, ez alkalommal bővebben fejtegetném azt, hogy miért volna olyan fontos ez a kedvezmény a miniszter részéről, elég ha megemlítem azt, hogy ha a tankönyv kéziratban nyújtható be, ez már eleve kizárja azt, hogy az első kiadást kevés példányban nyomtassák, hogy már a második kiadást lényegesen változtatásokkal kell kibocsátani, kizárja azt, hogy a bíráló 60—80 hiba felsorolása után csak méltányossági szempontból engedélyez valamely könyvet, mert tekintettel kíván lenni a kiadónak leggyakrabban igen tetemes költségeire s nem akarja, hogy a kiadó ezrekre menő, az ő részéről nagy gond, nagy ambícióval, hozzáértéssel megcsinált nyomtatványt teljesen elértéktelenítsen és végül a kiadó is abba a kellemes helyzetbe kerüljön, hogy a szerzőnek a ki neki felkinál valamely tankönyvet s néhány százat kínálnak fel neki évenként — egyszerűen megmondhassa: tessék előbb gyakoroltatni. Ebben az esetben a kéziratok 9/10-ed része nem látna napvilágot, másrészt pedig miután a kézirat legépeletnék és az approbáció tetemes költségbe kerül, sok könyvkiadó visszariadna attól, hogy könyvet csináljon. — A bíráló így sokkal szigorúbban járhatna el, nem feszélyezné őt a költséges kiállítás és nem feszélyezné őt más kiadói tekintet.

Anyira természetes, annyira meggyőző érvek ezek, hogy a miniszter feltétlenül helyet adna egy ilyen irányú kérelemnek, — ha a tanári egyesülettel közösen fordulunk a miniszterhez — mert hiszen az ő célja sem lehet más mint hogyha már meg-

szüntetni nem lehet, legalább csökkentsen egy olyan visszasságot, a mely súlyos károkat okoz egyaránt tanárnak, könyvtárosnak, közönségnek, sőt még a tanügynek is.

*

A sajtót többször bátor voltam felemlíteni, szabadjon még néhány megjegyzést fűznöm a sajtóhoz való viszonyunkról. Mindig panaszkodunk a sajtóra, de sohasem kérjük rászolgáltunk-e arra, hogy a sajtó tudomást vegyen rólunk. Kerestünk-e közeledést a sajtóhoz, az irodalom embereihez. Sajnos, nemmel válaszolunk. Résztvett-e a magyar könyvkereskedelem a Magyar Hirlapkiadók 10 éves jubileumán, vagy résztvettünk-e Beöthy Zsolt, Kiss József ünnepelésében, beszéltünk-e csak egy szóval is Abrányi jubileumáról, hozzájárult-e valamivel egyesületünk a Petőfi-Házhoz, a Jókai szoborhoz? Miért vádoljuk mi közönyösséggel a sajtót a magyar könyvkereskedelem iránt, mikor magunk vagyunk közönyösek a sajtó iránt. Az író és kiadó működésében párhuzamosan halad. Ha igaz az az axioma, hogy az író munkásságának a kiadó, a könyvtáros ad szárnyat, ha igaz az, hogy működésünk annyira össze van forrva, hogy egymás kölcsönös támogatása nélkül, meg sem tudunk élni, miért hiányzik tehát egyesületünk szinte tünnetőleg ott, ahol az irodalmat, vagy annak munkáit ünneplik — s ha mindig hiányzunk miért várunk más bánásmódot a sajtó részéről. A közeledést nekünk kell megkezdeni, de nem alázatos kéréssel, hanem a megbecsülés, a tisztelet, a szeretet fegyvereivel. Ha a sajtó vagy irodalom munkáit ünneplik, mi legyünk az elsők az ünneplők között, és ha támogatásra van szükségük ismét mi legyünk az elsők, akik megjelennek.

*

Beszámolunk e helyen Stark Nándor kartársunk érdekes indítványáról, a könyvkereskedői címerről. A választmány annak idején azt mondta ki, hogy miután ez tisztán azon mulik, hogy kartársaink megrendelik-e a címet, kérdezzük meg őket, kívának-e ilyen címet. A Corvinában felszólítást intéztem tagjainkhoz, összesen hat megrendelés érkezett a címerre s így természetesen el kellett ejtenünk a dolgot, mert az indítványozó intencziói így nem érettek volna el, másrészt pedig csak néhány címer rendelése esetén egy példány sokba került volna.

*

Örömmel jelzem, hogy ezidén is 24 új tagot vettünk fel, annál szomorúbban kell jelentem 8 kartársunk elhunytát.

Révai Samuról csak az imént emlékezett meg elnökünk. Csak egy hete, hogy eltemettük, de évkönyveinkben mindenkor, mint a magyar könyvkereskedelem egyik legkimagaslóbb alakja fog meg elevenedni előttünk. Toldi Lajos mindnyájunk előtt annyira szimpatikus egyéniségét is hiába keressük közgyűlésünkön. Mindnyájunk szeretetteljes emléke kísértte a megboldogultakat utolsó útjukon, s őrizni fogjuk emléküket a jövőben is.

Meghaltak:

Toldi Lajos, Bach Frigyes, Sebők Béla, Lévai Lajos, Demjén József, Koczányi Béla, Némethy Aladár, Révai Samu.

Uj tagok:

1. Aczél Henrik, Debreczen.
2. Moskóczy József, Turócszentmárton, Moskóczy Ferenczné képviselőjében.
3. Goldstein Jakab, Deés, Goldstein József helyett.
4. Nemes Herman, Kisvárd, Berger Ignác és Társa cég képviselőjében.
5. Szepesi Titusz, Nagybecskerek, Almási és Szepesi cég képviselőjében.
6. Jäger Gusztáv, a Kilián Frigyes utóda könyvkereskedés cégvezetője, Budapest.
7. Özv. Toldi Lajosné, Toldi Lajos képviselőjében, Budapest.
8. Özv. Sebők Béláné, Czegléd, Sebők Béla képviselőjében.
9. Szilágyi Dezső, Szentés.
10. Benkő Miklós, Máramarossziget.
11. Lévai Jenő, Obecse, Lévai Lajos helyett.
12. Molnár Mór, igazgató, Molnár-féle nyomda képviselőjében, Szegzárd.
13. Ifj. Deutsch Mór azelőtt Alexander Vilmos képviselőjében, Eisenstädter Juda, Sátoraljaujhely.
14. Klein Gyula, Kisvárd.
15. Fodor Zoltán, Miskolc.
16. Ferenc D., Igló.
17. Lindenberg Adolf, Tóváros.
18. Pless Nina, Orosháza.
19. Gasparik I., Turócszentmárton.
20. Kredens Béla, Losoncz.
21. Döme Károly, Nagyszalonta.
22. Sándory Mihály, Gyergyószentmiklós.
23. Alföldi István, Schenk Ferencz cégvezetője, Budapest.
24. Szigeti Jenő, Szabadka.

Összesen 24 új tag.

1907-ben 37 új tag, 1906-ban 21 új tag.

Összesen 24 új tagot vettünk fel az elmúlt egy évtizedben, meghalt 8, a tagok létszáma ma 432.

Jelentésemhez befejezésül szabadjon még néhány szót fűznöm. Az egyén dolgozhatik kizárólag üzleti alapon, egy egyesület működését azonban kell hogy eszmények, ideálok is hevítsék.

És ez az eszmény ez az ideál ma nem lehet más, mint szoros kapcsolatot teremteni közművelődésünk minden tényezőjével! Sajtó, irodalom, kiadó és szortimenter szorosan összevan forrva egymással, érdekeik annyira közösek, hogy virágzó magyar irodalom s magyar könyvkereskedelem csak együttesen képzelhető. De közösek az érdekeink a közoktatásügyi kormány s egyáltalában a közoktatás minden faktorával, a magyar közművelődés minden intézményével. A mi kötelességünk, az egyes kartársaké ép úgy mint egyesületünké, hogy megszerezzük a magyar könyvkereskedelemnek egyesületünk keretében azt a súlyt, azt a tekintélyt, a melyre hivatásunknál fogva méltán jogot tarthatunk, hogy a közoktatásügyi kormány, a tanári kar, közművelődési intézményeink, a sajtó, tudomást vegyenek rólunk tudomást vegyenek akaratunkról, erőnkéről, súlyunkról, hogy meghallgassanak bennünket mindeütt, hogy ne zárjanak ki minket sehonnán, a hol a magyar kultúra, a magyar közművelődés fejlesztéséről, gyarapításáról van szó. — És ha közművelődési tényezőink látni fogják, hogy nemcsak

a kalmár rideg haszonlesése a célunk, hanem hogy mi is a kezünkben lobogtatjuk a világosság fákláját, akkor a miniszter tudomást fog venni akaratainkról és rendelkezéseiben tekintettel lesz a magyar könyvkereskedelem speciális érdekeire és ha szeretettel fogunk közeledni, a sajtó is tudomást vesz majd rólunk és akkor eljutottunk arra az útra, a mely kivezet majd bennünket töméntelen bajaink és küzdelmeink útvesztőjéből.

És mert ez a hitem, ez a meggyőződés nemcsak arra kérem a tisztelt közgyűlést, hogy ezt a tiszteletteljes jelentésemet tudomásul vegye, hanem arra is, hogy megszívlelje azt a néhány szót mit bátor voltam jelentésem kapcsán elmondani.

A jelentés egyhangúlag tudomásul vétetett.

Wolfner József kíván szólni. Tudomásul veszi az elnök és titkár jelentését és felhasználja az alkalmat, hogy szóvá tegye az elnöknek, — nézete szerint egy feltétlenül önkényes s helytelen eljárását.

Ugyanis a mult választmányi ülés jegyzőkönyvében azt látja, hogy az elnök egy küldöttséget vezetett a közokt. miniszterhez azért, hogy a miniszter járjon közbe, hogy a főváros ne maga adja ki a polg. leányisk. könyveket, hanem a régi rendszert tartsa fenn a polg. iskolai könyveivel, vagyis, hogy a polg. isk. könyvek kiadását bizza a főváros továbbra is a kiadókra. Nem tudja, honnan vette az elnök azt az értesítést, hogy a főváros maga akarja kiadni a polg. iskoláinkba való könyveit, a miről soha és sehol szó sem volt, de ha ezt hitte az elnök, érthetetlen előtte, minek ment a miniszteriumba egy olyan ügyben, mely ha igaz volna is, kizárólag a főváros autonóm joga, melyhez a miniszteriumnak beleszólása nem lehet.

De még jobban helyteleníti az elnöknek azt az önkényes eljárását, hogy a választmány minden meghallgatása és a főtítkár vagy a titkár tudta nélkül vezette ezt a küldöttséget, melynek tagja egy könyvkereskedő és az ügyész volt. Nézete szerint ezt a kérdést okvetlenül a választmány elé kellett volna vinnie. Az elnök azzal, hogy az illetékes faktorok tudta nélkül, az Egyesület nevében a miniszternél volt és beadványt adott be, nemcsak helytelenül járt el, de túl is lépte az alapszabályokban körülírt hatáskörét.

Benkő elnök röviden kíván reflektálni az interpellációra. Meggyőződése szerint ez esetben teljesen helyesen járt el és tisztában volt, hogy miért kereste fel a miniszteriumot. A jegyzőkönyvnek ez irányú szövege nem fedt egészen a tényeket. A mi pedig azt illeti, hogy önkényesen járt el, erre nézve az a megjegyzése, hogy előtte csak egy érdek, egy cél lebegett és pedig kartársaink összérdeke. Az alapszabályok szerint az elnök kifelé képviseli az együletet, a minthogy másfelől vállalnia kell a ténykedéséből származó felelősséget. Ezt vállalja is. A könyvkereskedelem érdekeinek ellensége, minden monopólium, legyen az állami, községi vagy magán-czég monopóliuma. Ez ellen tett lépést és fog tenni a jövőben is mindig, ha valahol monopólium fenyeget. A szóban forgó esetben sürgős intézkedésre volt szükség és nem tanácskozásra, ezért járt el rögtön, másfelől ki sem akarta tenni a választmányi tagokat esetleges befolyásoknak egy monopólium érdekében.

W. J. Az elnök választát még furcsábbnak tartja és nem tudja megérteni. Ha ő tudta, hogy

nem a főváros maga akarja kiadni a könyveket, akkor minek ment a miniszterhez. Nagyon különös, hogy a Könyvkereskedő Egylet elnöke azért nem akarja megkérdezni a választmányt, mert nem akarta magát a választmány által befolyásoltatni. Hát azt hiszi, hogy Apponyi Albert gróf kíváncsi Benkő Gyula véleményére? De nem is mint Benkő ment oda és beszélt, hanem mint az Országos Könyvkereskedő egylet elnöke. Erre pedig joga nem volt, mert sem a választmányt, de még az elnökséget sem kérdezte meg. És ki írta alá a beadványt, ha sem a főtítkár, sem a titkár erről a deputációról mit sem tudott. W. J. nézete szerint az elnök a minisztert akaratlanul is félrevezette, a midőn az egylet nevében beszélt és beadványt adott be. A választ tudomásul nem veszi.

A közgyűlés az elnök választát egyhangúlag tudomásul veszi.

*

A jegyzőkönyv befejezését — helyszüke miatt — a jövő számunkban közöljük.

A közgyűlési választás eredménye.

Tisztikar:

Elnök: Benkő Gyula.

Elnökk helyettes: Ranschburg Viktor.

Alnelnökök: Révai Mór, Gárdos Alfréd, Schwarz Károly (Sopron), Láng József (Nagyvárad).

Főtítkár: Gabos Soma.

Titkárok: Wiesner Jakab, Ferenczi Károly (Miskolcz).

Pénztáros: Bach János.

Ellenőr: remetei Kőváry János.

Könyvtáros: Rényi Károly.

Választmány:

Fővárosi: Löwenstein Arnold, Noseda Tivadar, Ranschburg Gusztáv, Réti Béla, Révai Ödön, Strasser Bertalan, Szilágyi Béla, Weinberg Gyula, Wolfner József, Zilahy Simon.

Vidéki: Csáthy Ferencz (Debreczen), Hegedüs Sándor (Debreczen), Heumann Mór (Szabadka), Kerpel Izsó (Arad), Klökner József (Székesfehérvár), Lövy Miksa (Szatmár), Singer Elek (Lőcse), Steiner Armin (Pozsony), Várnai Dezső (Szeged), Vidor Manó (Nagyvárad), Huszár Aladár (Szatmár).

Választmányi póttagok:

Kemény Miksa, Kókai Rezső, Tisza Béla, Ivánszky Elek (Besztercebánya), Stampfel Hugó (Pozsony), Vészi Dezső (Makó).

Számvizsgáló-bizottság:

Demjén Lajos, Scholtz Róbert, Landau József.

Ujjonnan megjelent könyvek.*)

Athenaeum r.-t. könyvkiadóhivatala Budapest.

Kronikások, Középkori. — A Magyar Tud. Akadémia támogatásával szerkeszti dr. Gombos F. Albin. VI—VII. kötet. (N. 8-r.) Budapest, 1908. Athenaeum r.-t.
VI—VII. kötet. Liudprand történeti munkái. Antapodosis. Liber de rebus gestis Ottonis Magni Imperatoris. Liud-

*) Könyvészetünk teljessége érdekében fölkértnék a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címzetre beküldeni szíveskedjenek. A könyveket lajstromozás után sértetlenül visszaküldöm. Rényi Károly Budapest. V., Vigadó-utca 1. (A fővárosi Vigadó épületében.)

prandi relatio de legatione Constantinopolitana. Fordították: *Jurkovich* Emil, dr. *Gombos* F. Albin és *Gaál* Lajos. Bevezetéssel és magyarázó jegyzetekkel ellátta dr. *Gombos* F. Albin. (292 l.) 8 k.
St. Tóth Kálmán. Kísérleti vezérkönyv a természetan elemi tanításához. Elemi-, kézimunka (szőlő), ismétlő- és iparostanoncz-iskolai szaktanítók és tanítójelöltek használatára. Technikai utasításokkal, a tananyag vázlatos felosztásával, táblázatokkal, műsőtárral és 447 képpel. (N. 8-r. 330 l.) Bpest, 1908. Athenaeum r.-t. 8 k.

Benkő Gyula udv. könyvkereskedő Bpsten.

Bernolák Károly dr., Haraszti — Magyarország magánmenesei. 90 képpel. (N. 8-r. 88 l.) Kassa, 1908. Benkő Gyula biz. Bpsten. 4 k.
Ferenczy Arpád dr. A politika rendszere. (Alkotmány- és közigazgatás.) 2. kiadás. (N. 8-r. XII, 456 l.) Bpest, 1909. Benkő Gyula. 6 k.
Kollmann Dezső. A tiszt fegyverhasználati joga magánéletben és szolgálatban. Tanulmány részben *Berger* százados után átdolgozta K. D. I. kiadás. (8-r. 40 l.) Kolozsvár, 1908. Benkő Gyula biz. Bpsten. 1 k.
Motloch Rudolf. Az angol ló tenyésztése és annak története Kladrubban. Egyszersmind gyakorlati tanácsok a félvér tenyésztőnek. Német eredetiből fordította *Bodor* Elek. (N. 8-r. 39 l.) Sárköz, (é. n.) Benkő Gyula biz. Bpsten. 1 k. 20 f.
Pártos Szilárd. Versek. (8-r. 123 l.) Budapest, 1908. Benkő Gyula 2 k.
Revue de Hongrie. I ére année. No 9. (N. 8-r. 377—504 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula 2 k. 50 f.
Szontágh Jenő. Munkásbiztosítás. Útmutatás a munkaadók és az alkalmazottak jogainak gyakorlásához és köteleiségeinek teljesítéséhez. Függelékül: dr. *Dóczi* Sámuel. Pörös esetek eligazítása. Kiadja az ipartestületek országos szövetsége. (16-r. 82 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula biz. 80 f.

Csáthy Ferencz Debreczenben.

Dóczy József dalai. (Népdalversek.) (8-r. 109 l.) Nagykároly, 1908. Csáthy Ferencz biz. Debreczenben 3 k.

Franklin-Társulat Budapest.

Ismeretek tára. Általános — Összeállította és kiadja a m. kir. csendőrségi zsebkönyv szerkesztő bizottsága. 2 kötet. (8-r. 414, 368 l.) Budapest, 1909. Franklin-Társulat. A 2 kötet 8 k.
Oláh Gábor. Az élet lobogója alatt. Új versek. (8-r. 87 l.) Bpest, 1908. Franklin-Társulat 2 k.
Pekár Gyula. Tatárabság. Regény. 2 kötet. (8-r. 313, 283 l.) Bpest, 1908. Franklin-Társulat. A 2 kötet 8 k.
Regényírók. Magyar — képes kiadás. Szerkeszti és bevezetésekkel ellátja *Mikszáth* Kálmán. 5., 6., 7., 31., 56. kötet. (8-r.) Bpest, 1908. Franklin-Társulat. A teljes 60 kötetes gyűjtemény vászonba kötve 300 k.
 5—7. kötet **Nagy** Ignác. Magyar titkok. Regény. Az eredeti kiadás képeivel. 3 kötet. (VIII, 334, 358, 370 l.)
 31. kötet. **Beöthy** László. Goldbach & Comp. fűszerkereskedése a «Kék macskához». Regény. *Homicskó* Athanász rajzaival. (VIII, 290 l.)
 56. kötet. **Herzog** Ferencz. Fenn és lenn. Regény. *Mühlbeck* Károly rajzaival. (272 l.)
Szitnyai Elek. Ész és szív. Értekezések a lélektan, ethika, nevelés- és életbölcselet köréből. 2. átdolgozott kiadás. (8-r. 376 l.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat 6 k. 20 f.
Térfi Gyula dr. Hatásköri jogszabályok és hatásköri határozatok tára. A hatásköri bíróságról szóló 1907: LXI. törvény-czikk, a m. kir. minisztérium életbeléptetési és végrehajtási rendelete; a hatásköri bíróság ügyrendje. A hatáskörre vonatkozó egyéb jogszabályoknak, minisztertanácsi, bírósági, közigazgatási bírósági és miniszter határozatoknak rendszeres összeállítása. *Andrássy* Gyula gróf m. kir. belügyminiszter és *Günther* Antal dr. m. kir. igazságügyminiszter megbízásából készítette T. Gy. (N. 8-r. XII, 708 l.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat 12 k.
Vértessy Gyula. Rabszolgák. Elbeszélések. (8-r. 255 l.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat 4 k.

Grill Károly könyvkiadóvállalata Budapest.

Grill-féle döntvénytár. Szerkesztik *Grecsák* Károly és dr. *Gyomai* Zsigmond. A büntetőjogi részt szerkesztette dr. *Edvi Illés* Károly. XIV. kötet. 1907. (N. 8-r. 807 l.) Bpest, 1909. Grill Károly kvv. Vászonba kötve 15 k.

Leyret Henrik. Magnaud a jó bíró. («Le bon juge.») Össze- gyűjtötte és magyarázatokkal ellátta L. H. A francia eredetiből fordította dr. *Sándor* Aladár. (8-r. VIII, 241 l.) Bpest, 1908. Grill Károly kvv. 6 k.
Vér Mátás. Pasztellek. Elbeszélések. A czímképet *Hegedűs* László festette. (8-r. 184 l.) Bpest, 1909. Grill Károly kvv. 3 k.

Hegedűs és Sándor Debreczenben.

Oláh Gábor. Az élet lobogója alatt. Új versek. (8-r. 87 l.) Bpest, 1908. Hegedűs és Sándor biz. Debreczenben 2 k.
 — Keletiek nyugaton. (N. 8-r. 80 l.) Debreczen, (é. n.) U. o. 1 k.

Hornyánszky Viktor Budapest.

Hegedűs Izidor dr. Francia nyelv- olvasó- és gyakorlókönyv szemléltető alapon. II. rész. A reáliskolák IV., a felsőbb leányiskolák és polgári iskolák III. osztálya számára. (N. 8-r. VIII, 137, 40 l.) Bpest, 1908. Hornyánszky Viktor. 3 k.

Huszár Aladár Szatmár.

Hoffmann József. Az egytanítás elemi népiskola részletes tanítás-tervezete. (2 lap.) Szatmár, 1908. Huszár Aladár. 1 k.

Kilián Frigyes utóda Budapest.

Közlemények, Magyar statisztikai — Új sorozat. 25. kötet. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendeletéből szerkeszti és kiadja a magyar kir. központi statisztikai hivatal. (Lex. 8-r.) Bpest, 1908. Kilián Frigyes utóda biz. Vászonba kötve.
 25. kötet. **Külkereskedelmi** forgalma, A magyar szent korona országainak 1907. évi — (922 l.) 10 k.
Motloch Rudolf. Az angol ló tenyésztése és annak története Kladrubban. Egyszersmind gyakorlati tanácsok a félvér tenyésztőnek. Német eredetiből fordította *Bodor* Elek. (N. 8-r. 39 l.) Sárköz, (é. n.) Kilián Frigyes utóda biz. Bpsten 1 k. 20 f.

Kókai Lajos Budapest.

Biblioteko, Esperanta universala — Redaktoro A. *Marich*. 1—9. szám. (K. 8-r.) Bpest, (é. n.) Kókai Lajos biz. Egy-egy szám 30 f.
 1. szám. **Hungara poemaro** I. Esperantigis D-ro. R. *Fiedler*, A. de *Marich* kaj Pr-ro. *Adolfo Altenburger*. (16 l.)
 2. szám. **Papazjan** K. Morituri vos salutant. Tradukis *Georgo Davidov*. (13 l.)
 3. szám. **Agaronjan** A. Guteton da lakto! Tradukis *Georgo Davidov*. (10 l.)
 4. szám. **Hungara poemaro** II. *Petőfi* Kajero. Esperantigis D-ro. R. *Fiedler*, A. de *Marich* kaj Pr-ro. *Rudolfo Rajczy*. (8 l.)
 5. szám. **Davidov** Georgo. La jukagiroj. Kun portrelo de la aŭtoro. (8 l.)
 6. szám. **Davidov** Georgo. Ĉerkesaj rakontoj I. (8 l.)
 7. « **Davidov** Georgo. Persaj skizoj I. Kun portrelo de la aŭtoro. (7 l.)
 8. szám. **Davidov** Georgo. Persaj skizoj II. (12 l.)
 9. « **Davidov** Georgo. Ajcatur. (Armena fabelo.) (14 l.)

Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) r.-t. könyvkiadó- vállalata Budapest.

Erődi Béla. A szentföldön. 110 képpel és Palesztina térképével. 2. kiadás. (8-r. VIII, 264 l.) Bpest, 1908. Lampel R. r.-t. Vászonba kötve 5 k. 60 f.
Lakásbérleti szabályrendelet, A budapesti új — jegyzetekkel és magyarázatokkal. A főváros törvényhatósági bizottsága által elfogadott tervezet. (K. 8-r. 56 l.) Budapest, 1908. Lampel R. r.-t. 60 f.
Láng Mihály. Magyar nyelv és olvasókönyv a magyar beszéd tanításához román tannyelvű és az országnak többi nem magyar ajkú vidékein levő népiskolák számára. I. rész. A II. osztály számára. 2. lenyomat. (K. 8-r. 56 l.) Bpest, 1909. Lampel R. r.-t. Kötve 40 f.
Némethy Károly dr. Földrajz az elemi népiskolák használatára. Az V. és VI. osztály tananyaga. Az új tanterv szerint. 4. kiadás. 88 ábrával és 8 térképpel. (8-r. 95 l.) Bpest, 1909. Lampel R. r.-t. Kötve 80 f.
Praeparatio, Latin és görög iskolai classicusokhoz való — Szerkeszti *Dávid* István. 13. füzet. (8-r.) Budapest, (é. n.) Lampel R. r.-t. Egy-egy füzet 50 f.
 13. füzet. **Qu. Horatii** Flacci Carmina. (Ódák és epodosok.) Magyarázta dr. *Boros* Gábor. I. füzet. Carm. I. 1—37. II. 1—6. (48 l.)
Palóczy Lipót. Gyakorlati olasz nyelvtan. Dr. *Ahn* tanmódszere nyomán. 4. javított és bővített kiadás. (8-r. VIII, 181 l.) Bpest, 1909. Lampel R. r.-t. Vászonba kötve 2 k. 20 f.

- Remekírók, Római** — magyar fordításban. Ó-kori klasszikusok. 27. kötet. (K. 8-r.) Bpest, (é. n.) Lampel R. r-t. Egy-egy kötet 60 f.
27. kötet. **Livius** munkái. Fordította *Vajdasy Géza*. II. füzet. II. könyv, 5. fejezet. III. 1. fejezetig. 2. kiadás. (107—226 l.).
Tomcsányiné Czukrász Róza. A magyar gyermek első könyve. (Magyar ABC és olvasókönyv.) Az elemi népiskola I. osztálya számára. A fonetikus módszer szerint. Képekkel. 12. változatlan kiadás. (8-r. 112 l.) Bpest, (é. n.) Lampel R. r-t. Kötve 50 f.
Zboray Aladár. Utolsó könyv. Kiadják barátai. (8-r. 264 l.) Bpest, 1908. Lampel R. r-t. 4 k.

Löblovitz Zsigmond Budapest.

- Könyvtár, Apró** —. 12. szám. (K. 8-r.) Bpest, (é. n.) Löblovitz Zsigmond. Egy-egy szám 30 f.
12. szám. **Perényi József dr. Idősb** —. Összefoglaló vegy-tan, Középiskolák és képezdek számára. (39 l.)

Maurer Adolf Kassán.

- Magyari Lajos**. A komédiás. Színmű 3 felvonásban. (8-r. 52 l.) Kassa, 1908. Maurer Adolf biz. 1 k.

Minerva r-t. könyvkiadóhivatala Budapest.

- Hugonnai Vilma** grófnő dr. A nő mint házi orvos. Az egészség ápolásának kézikönyve, különös tekintettel a női- és gyermekbetegségekre, valamint a szülészetre és gyermekápolásra. dr. *Fischer-Duckelmann Anna* nyomán közrebocsátotta, előszóval és jegyzetekkel ellátta H. V. 2. kiadás. 463 képpel, 32 színes táblával és műmelléklettel. 2 kötet. (N. 8-r. VIII, 447, 344 l.) Bpest, (é. n.) Minerva r-t. A 2 kötet vászonba kötve 30 k.

Ifj. Nagel Ottó Budapest.

- Füzetek, Klinikai** —. Előadások a gyakorlati orvostan összes ágaiból. A legkiválóbb szakírók közreműködésével szerkeszti *Donáth Gyula dr.* XVIII. évfolyam. 10. füzet. (N. 8-r.) Bpest, 1908. Ifj. Nagel Ottó. Egy-egy füzet 90 f.
10. füzet. **Horváth Kornél dr.** A diagnózis művészete és technikája. Befejező rész. (279—300 l.) Budapest, 1908. Ifj. Nagel Ottó 1 k. 50 f.

«Pátria» irod. vállalat és nyomdai r-t. Budapest.

- Fuhrmann Arwéd dr.** Bevezető füzet. A mérnöki műszerek s azok távcsövei és libellái. Gyakorlati kézikönyv mérnökök, építészek, geodeták stb. számára. Fordította s részben bővítette *Gróh Géza*. (8-r. XIV, 63 l.) Esztergom, 1905. Patria r-t. biz. Bpsten 1 k. 50 f.
— A lejt mérő műszerek s azok használata, megvizsgálása és kiigazítása. Gyakorlati kézikönyv mérnökök, építészek és geodeták stb. számára. Fordította *Gróh Géza*. (8-r. IV, 52 l.) Esztergom, 1905. Ugyanott. 1 k. 50 f.
— A távcsöves vonalzó s azok alkalmazása, megvizsgálása és kiigazítása. Gyakorlati kézikönyv mérnökök, építészek, geodeták stb. számára. Fordította *Gróh Géza*. (8-r. IV, 36 l.) Esztergom, 1905. Ugyanott. 1 k. 50 f.
— A theodolit berendezése, alkalmazása, megvizsgálása és kiigazítása. Gyakorlati kézikönyv mérnökök, építészek, erdészek stb. számára. Fordította *Gróh Géza*. (8-r. VI, 126 l.) Esztergom, 1905. Ugyanott. 3 k.

Politzer Zsigmond és fia Budapest.

- Arányi István György**. A jogügyletek általános tanainak vázlat. Dogmaticai értekezés. Különnyomat a «Joghallgatók Tudományos Egyesületének Almanach»-jából. (N. 8-r. 63 l.) Bpest, 1908. Politzer Zsigmond és fia 1 k. 60 f.
Graul Ernő. A gazdasági válságok elmélete különös tekintettel az ipari válságokra. Különnyomat a «Joghallgatók Tudományos Egyesületének Almanach»-jából. (N. 8-r. 56 l.) Bpest, 1908. Politzer Zsigmond és fia 1 k. 60 f.
Pikler Julius. Das Beharren und die Gegensatzlichkeit des Erlebens. (Lex. 8-r. 40 l.) Stuttgart, 1908. Politzer Zsigmond és fia biz. Bpsten 1 k. 80 f.
— Über Theodor Lipp's Versuch einer Theorie des Willens. Eine kritische Untersuchung, zugleich ein Beitrag zu einer dynamischen Psychologie. (8-r. VIII, 50 l.) Leipzig, 1908. U. o. 2 k. 40 f.
— Zwei Vorträge über dynamische Psychologie. (8-r. 26 l.) Leipzig, 1908. U. o. 2 k.

Révai Testvérek Irod. Int. r-társ. Budapest.

- Mikszáth Kálmán** munkái. XXXII—XXXIII. kötet. (8-r.) Bpest, 1908. Révai Testvérek. Egy-egy kötet 4 k., vászonba kötve 6 k.
XXXII—XXXIII. kötet. Az én kortársaim. 2 kötet. (258, 299 l.)
Tolsztoj. Karenina Anna. Fordította *Ambrozovics Dezső*. 2 kötet. (8-r. 572, 487 l.) Bpest, 1905. Révai Testvérek. A 2 kötet 8 k.

Singer és Wolfner Budapest.

- Garai Benő**. A telepítés kérdéséhez. (N. 8-r. 75 l.) Bpest, 1908. Singer és Wolfner. 1 k.
Regénytár, Egyetemes —. XXV. évf. 4—5. kötet. (K. 8-r.) Bpest, 1908. Singer és Wolfner. Egy-egy kötet vászonba kötve 1 k. 20 f.
4—5. kötet. **Almanach** az 1909-ik évre. Szerkeszti *Mikszáth Kálmán* (VII, 242 l.)
Ritók Emma. A nagy véletlen. Regény. (8-r. 262 l.) Bpest, 1908. Singer és Wolfner. 4 k.
Társadalomtudományi Szemle, Magyar —. Kiadja a Magyar társadalomtudományi egyesület. Szerkeszti *Palágyi Menyhért*. I. évf. 8. szám. (8-r. 705—793, 12 l.) Bpest, 1908. Singer és Wolfner. 2 k.
Tömörkény István. Napos tájak. (8-r. 190 l.) Bpest, 1908. Singer és Wolfner. 3 k.

Stark Nándor Budapest.

- Ében Mihály**. Elemi váltó számtan. Vezérkönyv a helyrendszertől számtanításhoz. (N. 8-r. VII. 208 l.) Bpest, 1908. Stark Nándor. 4 k. 50 f.

Steiner Zsigmond Pozsonyban.

- Pozsony szab. kir. város**, Pozsony környéke és Pozsony vármegyének színezett térképe. Rövid kalauz a város összes utcáinak teljes névjegyzékével és a nevezetesebb épületek, szobrok és látványosságok megjelölésével. Iskolai és közhasználatra rajzolta *Feigler Ferencz*. 10-ik javított kiadás. (1 l., borítéklappal.) Pozsony, 1909. Steiner Zsigmond. 60 f.
Spectator. Egy időszerű nemzetiségi politikai kérdés. (Magyarország és a pánszlávizmus apostolai.) Eredetije németül jelent meg Berlinben. (8-r. 91 l.) Zólyom, 1908. Steiner Zsigmond biz. Pozsonyban. 1 k. 60 f.

Szilágyi Béla Budapest.

- Petőfi-könyvtár**. Szerkesztik: *Endrődi Sándor* és dr. *Ferenczi Zoltán*. III. kötet. (8-r.) Bpest, 1908. Kunossy, Szilágyi és társa. Egy-egy kötet 1 k. 20 f.
III. kötet. **Váradai Antal**. Regényes rajzok Petőfi életéből. *Mühlbeck Károly* rajzaival. (126 l.)

Toldi Lajos Budapest.

- Goethe**. Faust. Tragédia. Fordította *Palágyi Lajos*. I. rész. (8-r. 163 l.) Bpest, 1909. Toldi Lajos. 3 k.
Hollaender Hugó dr. Összefoglaló referátum és tanulmány a maláriára vonatkozó magyarországi gyűjtőbuvárlat eredményéről. (N. 8-r. 47 l. 2 térképpel.) Bpest, 1908. Toldi Lajos biz.
Reichsgesetzsammlung, Ungarische — für des Jahr 1908. Autentische Übersetzung. Herausgegeben vom kön. ung. Ministerium des Innern. I—II. Heft. (N. 8-r.) Bpest, 1908. Toldi Lajos.
I. Heft. (1—XVII.) (349 l.) 5 k.
II. » (XVIII—XXVII.) (395—1442 l.) 13 k.
Rendelet, A munkásbiztosítási választott bíraskodási eljárás szabályozásáról szóló 47.915/1908. k. m. sz. — Hivatalos kiadás. Kiadja a m. kir. belügyminiszterium. (8-r. 180 l.) Bpest, 1908. Toldi Lajos. 2 k.
Szteleho Kornél. A protestantizmus jelentősége Magyarországon. A «Bethlen Gábor Kör» és a ref. theol. akadémiai önképzőkör reformációi emléktünnéppel elmondotta Sz. K. (N. 8-r. 13 l.) Bpest, (é. n.) Toldi Lajos biz. 40 f.

Urbán Reinhold Eperjesen.

- «**Imé hirdetek néktek nagy örömet!**» Kép az életből. M. v. O. után. (16-r. 15 l.) Eperjes, 1908. Urbán Reinhold. 10 f.

Világirodalom könyvkiadó rt. Budapesten.

Lakbérleti szabályzat, Az új — Budapest székhely városi területére kötelezőnek elfogadta a törvényhatósági bizottság. Jegyzetekkel ellátta B. R. dr. (16-r. 31 l.) Bpest, 1908. Világirodalom r.-t. 40 f.

Révai Sámuel temetése.

November 15-én, verőfényes téli napon tette meg útját a temetőbe Révai Sámuel. Az ég ragyogó glóriája és a szeretet melege kísérte őt ezen az úton. Koporsóját hosszú sorban követték nagyok és kicsinyek, előkelő vezetőfőrfiai a politikai, társadalmi és irodalmi életnek és névtelen osztályosai az ő élete munkájának, kulturális törekvéseinek.

Ember ember hátán állták körül a gyászházban a ravatalt a tisztelők, rokonok, barátok és pályatársak. Ott voltak: Berzeviczy Albert v. b. t. t., a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, Mikszáth Kálmán orsz. képviselő, Márkus Miksa udvari tanácsos, főszerkesztő, Wodianer Arthur és Wodianer Hugó udvari tanácsosok, Wolfner József, Bokor József és Molnár Géza egyetemi tanárok, Löwenstein Arnold, Schwarcz Félix, Horváth Géza igazgatók, Kapossy József, ifj. Wolfner József, Vida Aladár igazgató, Benkő Gyula elnök vezetésével a Magyar Könyvkereskedők Egyletének a küldöttsége: Ranschburg Viktor, Gárdos Alfréd, Wiesner Jakab és Gabos Soma igazgatók, Jász Géza, a Magyar Filozófiai Társaság képviselőjében, Zigány Zoltán igazgató a Társadalomtudományi Társaság képviselőjében, a Révai Testvérek Irod. Int. Rt. tisztikarának küldöttsége és sokan mások.

Dr. Hevesi Simon főrabbi szép beszéddel búcsúztatta a halottat, melyből közöljük a következőket:

«Révai Sámuel testvérünk halálával — úgymond — értékes és tartalmas embert veszítettünk el. A gyász nem csupán családja tagjait illeti meg, hanem széles körökre terjed.

A boldogult, mint az Írás felekezetének fia, mint a könyv népének gyermeke, egész életével esodálatosképen fűződik hozzá a könyvhöz. Ifjú korában mint munkás, mint egyszerű munkás a könyv külső formájával foglalkozott, a könyvnek díszítésével, védő burokba fűzésével. Már akkor élt benne lelkének nagy szeretete a könyv iránt, művelődésének emez ősforrása, melynek nedveitől táplálva, egyénisége kibontakozott és megerősödött.

Később, mint egy nagy könyvesház megalapítóját látjuk hazánk fővárosában. Ismét a könyvet szolgálja. Oltárt épít, szentélyt emel a magyar könyvnek; kiadóvállalata otthona lesz a magyar irodalomnak, ahonnan szárnyra kelnek a magyar irodalom legkiválóbb termékei. Példás hazafiassággal, önzetlen szent buzgalommal és kimagasló hivatottsággal teljesíti szent tisztét és ezzel szolgálja a magyar hazát és a magyar művelődést. Elismerés és hála környezi és tekintélye gyarapodva gyarapszik.

Igy jut el az aggkor magaslatára. Önképzés, tanulmány, folytonos búvárkodás, tapasztalás és gondolkodás mélyebbé és mélyebbé teszik szellemét, belelát az emberiséget érdeklő nagy kérdések lényegébe. Mint megállapodott gondolkodású, szelídlelkű bölcs áll az aggkor magaslatán és szellemének derűjét reáhinti környezetére, a világra. És a könyvnek szolgálja, a könyvnek barátja, a könyvnek fölkarolója most maga is kezébe veszi a tollat, könyvet ír,

könyvet az emberi jólét föltételeiről, mély tudással, bölcseséggel, szeretettel. Megmutatja, mit ért ő «könyv» alatt! Megmutatja, hogy annak, a ki könyvet ír, szeretnie kell az emberiséget, érdeklődni kell az emberiség javaiért, hirdetni kell az erkölcsiséget, tanítania és nevelnie az embert, eszményeket alkotva, nem rombolva, mert nem az a «könyv», a mi az ember léhaságának és romlottságának hizeleg, hanem az a «könyv», a mi az élet komoly fölfogását, a kötelesség teljesítését tanítja és az emberiséget előbbre viszi.

Emlékét itt alant megőrzi a betű, megőrzi a könyv, megőrzi a szív, megőrzi a szeretet. A szellem bajnoka elköltözik oda, hol nem földi halhatatlanság várja az eszme harcosságát. Eszmehordó betűk ólomlégiói itt maradnak mögötte, fekete betűk hirdetik, hogy a földről elköltözött, de sugaras betűkkel ragyog felé a magasból: «Egy az Isten!» «Az irlalom Istene Egy!» — és felé hangzik a szó: «bibliás volt a lelked, rokon volt a könyvvel, jót akartál és jóra törekedtél, Uradnak kegyelme fogad és vár téged!»

Zigány Zoltán tanár, a Társadalomtudományi Társaság és a Társadalomtudományok Szabad Iskolája nevében búcsúzott el ezután a halottól, aki a nevezett társaságoknak nemcsak alapító tagja volt, hanem azok tevékenységében is élete végéig részt vett. Igen rokonszenves visszaemlékezéssel rajzolta meg a szónok az elköltözöttnek egyfelől nemes szerénységét, amellyel minden kitüntetést demokratikus önérzettel visszautasított, másfelől lankadatlan kitartását, mellyel odaadta magát az eszményi törekvések szolgálatába. Mindkét társaság koszorút is küldött a ravatalra, szintúgy a Magyar Könyvkereskedők Egylete is.

Levelek és sürgönyök a gyásznak e tolmácsai nagy számban érkeztek a megboldogult fiaihoz. A szűkszavúakban is beszédesen nyilatkozik meg a szeretet és tisztelet, melyet Révai Sámuel embertársai maguk iránt keltett. Ezekből a részvétiratokból Révai Sámuel nemes jellemének, kiváló egyéniségének egész képe tárul elénk. Sajnos, nem közölhetjük le mindezeket a leveleket, de legalább néhányat közlünk belőlük.

Bpest, 1908 nov. 14.

Igen tisztelt Barátom!

Fogadjatok őszinte részvéteimet Te és öcséd a benneteket ért szomorú eset alkalmából. Mert bár mindnyájunk közös végzete ez és immár ti is a férfikor delén vagytok, de oly apát, mint a tiétek volt, veszíteni mindig nagy csapás. Nekem csak ritkán látott jó ismerősöm volt a szegény Samu bácsi és mégis az az érzés fog el e percben, hogy valaki hiányzik életem megszokott világából s keresem a lelkemet, keresem

igaz barátod

Mikszáth Kálmán.

Kora ifjúságomban gyakrabban kerestem föl a már akkor is híres «Révai Testvérek»-et (a Váczi-utczában) s megdicsőült édes atyjával többször is azzal a kellemes érzéssel érintkeztem, a melyet egy jó és okos ember, egy előzékeny és sokat tapasztalt elme reánk maradandóbban is gyakorol.

Ponori Thevrewk István.

Buda, 1908 nov. 14.

Igen tisztelt Uram!

Értelemre és jellemre egyaránt kiváló, általam őszintén, nagyon tisztelt édes atyja elhunytá alkalmából fogadja, kérem, szívesen igaz együttérzésem kifejezését.

Kiváló tisztelettel
Pikler Gyula.

Én, a ki a boldogult ritka egyéni és elismert kiváló szellemi tulajdonságait ismertem, a ki az elhunyt szíve melegének szerencsés részese lehettem, leginkább tudom méltányolni azt az óriási csapást, a mely benneteket ért.

Weisz Julián.

Azonkívül, hogy a magyar kultúra részéről tisztelet koszorúja illeti meg őt, mert az úttörők legérdemesebbjei közül való volt, engem még a boldog gyermekkor felejthetetlen emlékei is fűznek hozzája; hiszen az ő könyves boltjában ébredt lángra bennem a könyv szeretete, ez az édes vampir, mely akkor szerez legtöbb gyönyörűséget, mikor legjobban gyötör.

Lőrinczy György.

Olyan régi nagy tisztelője voltam a megboldogultnak, a kinek kitűnő tulajdonságai példa gyanánt lebegtek előttem és a kit szivemből szerettem és becsültem, — hogy most, halála hírére, úgy érzem, a saját személyemben is fájdalmas veszteség ért.

Kürthy Emil.

A te édes atyád a jók jobbjai közé tartozott s bizonyára a becsületesen megfutott életpálya tudatával szállott koporsójába.

Benedek Elek.

Ezenkívül részint levélben, részint sürgönyben fejezték ki részvétüket:

A Franklin-Társulat, az Athenaeum, a Pallas, Légrády Testvérek, Hornyánszky Viktor, emőkei Emich Gusztáv, Ambrus Zoltán, Lévai Mór Ungvár, Gerő Attila, Radó Sámuel, Schwarz Félix, Rákosi Viktor, Lipcsey Adám, Ignotus, Beöthy Zsolt, Krémer Vilmos, Endrődi Sándor, id. Wolfner József, Dedek Crescens Lajos, Clair Vilmos, Gyomai Zsigmond, Harsányi Kálmán, Csánki Dezső, Gyertyánffy István, Székely Ferencz, «Csak szorosán»-egyesület, a Magyar Filozófiai Társaság, Malonyai Dezső, «Könyves Kálmán» tisztikara, Csillag Teréz, dr. Voinovich Géza, dr. Falk Zsigmond, dr. Neumann Ármán, dr. Rajner Béla, Horváth C. Guido, Gelléri Mór és sok más.

Wekerle válasza.

A képviselőházban egy ízben Hoffmann Ottó országos képviselő interpellált a Rákóczi-album állítólagos visszaélései dolgában, az elmúlt héten válaszolt Wekerle miniszterelnök erre az interpellációra, melyet ime szószerint közlünk.

Wekerle Sándor miniszterelnök: T. képviselőház! Hoffmann Ottó képviselő úr a következő interpellációt intézte hozzám (olvassa): «Van-e tudomása a kormánynak arról, hogy állítólagos támogatásával egy könyvkiadóvállalat ügynökei oly mértékben élnek vissza, hogy a Rákóczi-albumok eladásánál a legszemérmertlenebb szédeltést üzik? Eme szédeltésekkel szem-

ben mily módon fogja megvédelmezni a kormány a félrevezetett közönséget?»

Mindenekelőtt tájékoztatni vagyok bétor a t. házat arról, hogy ez a Rákóczi-album mikor és hogyan jött létre. Akkor, a mikor Rákóczi hamvait haza hoztuk, Mikes Kelemen leveleinek kapcsolatosan történt kiadásával kívántuk az ő emlékét megörökíteni, miután hamvai nem voltak feltalálhatók. Ilyen albumnak a kiadása mindenesetre kegyeletes kiegészítő részét képezte az egész hazafias ünnepélynek. (Ugy van!) és pedig annnyival is inkább, mert a díszes albumra nagyközönségünknek szüksége is van, a mennyiben, a mint méltóztatnak tudni, karácsonykor és husvétkor mindig szoktak ilyen albumokat vásárolni. Helyesnek tartottuk tehát, hogy ezen hazafias ünnepel kapcsolatosan ezen emlékalbum megjelenjék, és azért saját részünkről is segítettük. A Franklin-társulat adott ki egy ilyen díszes albumot, a melyre — bocsásson meg a t. képviselő úr — semmi esetre sem állanak azok a szavai és ezeket nem hagyhatom észrevétel nélkül, a melyek azt haszontalan munkának minősítik.

Laehne Hugó: Gyönyörű szép!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ez, kérem, oly munka, melyről a külföldi sajtó elismerte és általában elismerték, hogy a legmagasabb színvonalon áll. Ezen munkában ki vannak adva Mikes Kelemen levelei és hazai történettudósaink legkiválóbbjai, élükön Thaly Kálmán (Eljenzés) írták meg az előszót. Én tehát ezt haszontalan műnek deklarálni nem engedem. (Élénk helyeslés.) Mi ebből rendeltünk 500 díszesebb példányt 40 koronájával és 500 közönséges példányt 12 koronájával. Ez volt a kormány közreműködése. Ezt szétosztattuk különböző könyvtárak és intézetek között. Azonkívül a kultusz-miniszter úr akként állapodott meg a társulattal, hogy 2000 példányt 100 koronás áron hozhat forgalomba. Hát erről lehet szó. A kormány közreműködése, voltam bátor jelenteni, hogy miben állott.

Nekünk tudomásunk nincs arról, hogy valami különösebb szédeltés üzetett volna ezen album közforgalomba hozatalával; erről tudomásunk nincs. Megengedem, hogy általában egészségtelen viszonyok vannak azon ügynökök körében, (Ugy van! Ugy van!), a kik az ilyen dolgokat árusítják. De én egyről biztosíthatom a t. képviselőházat és a t. képviselő urat, hogy ez az illető intézet tudomásával nem történt és az illető intézet a saját részéről utólag is hajlandónak nyilatkozott minden ilyen bajt orvosolni, a hol szédeltés útján hozatik az album forgalomba. Erre különben szükség sincsen, mert tudomásom szerint alig néhány példány áll rendelkezésre és rövid időn belül be fog állani az az idő, a midőn ezen kevesebb példányok nem lesznek ez eredeti áron kaphatók. Én csak annyit mondhatok, hogy a mennyiben ilyen visszaélések tudomásunkra jutnak, mind ezen a téren, mind más téren, legyen meggyőződve a t. képviselő úr, hogy ugy rendőri intézkedésekkel, mint a mennyire módunkban áll, a büntetőtörvénykönyv határozmányainak alkalmazásával mindenesetre azon leszünk, hogy a visszaéléseknek elejét vegyük. (Élénk helyeslés.)

Kérem a t. házat, méltóztatassék válaszomat tudomásul venni. (Élénk helyeslés.)

Elnök: Hoffmann Ottó képviselő urat illeti a szó.

Hoffmann Ottó: T. ház! Azon megjegyzésem, hogy az illető munka, a melylyel üzött szédeltést kifogásoltam t. i. a Rákóczi-album, haszontalan, csupán relativ megjegyzés volt oly értelemben, hogy nem áll arányban a munkának sem a tartalma, sem a kiállítása a száz koronás árral.

T. ház! Ez a visszaélés, a melyet a Rákóczi-albummal üztek, csak egy alkalom volt, hogy szóvá tegyem azokat a köz-tudomású visszaéléseket, a melyeket az ügynökök mindenféle árukkal, cséplőgépekkel stb. elkövetnek (Ugy van!) és én nagyon sajnálom, de a miniszterelnök úrnak minden egyes ilyen esetre adható válaszát tudomásul nem vehetem mindaddig, míg a kormány módot nem nyújt törvényhozási intézkedésekkel, melyek vonatkoznak a kereskedelmi törvény, a perrendtartás stb. gyengeségeinek, hiányos intézkedéseinek megváltoztatására, módot nem nyujt arra, hogy a közönség törvény útján, erőteljes intézkedésekkel megvédelmeztessek a visszaélésekkel szemben.

Figyelmeztetés. Figyelmeztetjük kartársainkat, hogy a külföldi könyvveknél adható maximális engedmény 5%. Egyesületünk e rendelkezésének a betartását annál is inkább ajánljuk, mivel az e rendelkezés ellen vétő tagjaink iránt a választmány a legszigorúbban fog eljárni.

Radics Sándor Kolozsvár keres és ajánlatokat directe kér:

- 1 **Történelmi életrajzok** komplett vagy egyes köteteket.
1 **Történelmi tár** komplett.
1 **Városi monographiák**.
1 **Századok** 1869., 1871., 1874., 1876., 1877., 1903., 1904., 1906. és 1907. complet évfolyamokat. 1870. 2—10. 1872. 1—8., 10. 1873. 1., 3—10. 1875. 1—7., 9., 10. 1902. 1—4. 1905. 1—3., 5—10. számát esetleg komplett évfolyamokat.

2—1 855 **Ajánl:**

- 1 **Századok** 1878., 1879., 1880., 1881., 1882., 1883., 1884., 1885., 1886., 1887., 1888. 1889., 1890., 1891., 1892., 1893., 1894., 1895., 1896., 1897., 1898., 1899., 1900., 1901. complet évfolyamokat esetleg keresettekkel cserél.

Lepage Lajos könyvkeres. Kolozsvárott keres és ajánlatokat közvetlen kér:

- Kresznerics**, Magyar szótár, 1831. 2 köt.
Jerney, Magyar nyelvkincsek 2 r. 1854.
Verseggy, Tiszta magyarság 1805.
Szinyei, Finn-magyar szótár 1884.
Mehring, Belgyógy. II. apart.
Jendrassik, Nyelvészeti tanácsadó.
Pasteiner, Művészetek tört.
Cholnoky, A levegő fizikai földr.
Magyar Remekírók, II—VI., IX—XI. sor. eredeti barna v. kötés. 856

Kilián Fr. utóda Budapesten keres:

- 1 **Kozma**, Humoros históriák.
1 **Zsolnai**, Nyelvméleink a könyvnyomt. koráig. 1894.
1 **Chateaubriand**, A kereszténység szel-leme. 857

Keresünk új vagy ódon állapotban:

- 1 **Tolnai Lajos**, Az urak. Regény 2 K. (1872. Athenaeum.)
Szives ajánlatokat sürgősen s közvetlen hozzánk kérjük.

Lampel R. könyvkereskedése
858. Budapest.

Róth Jenő Kőszegen, keres:

- 1 **Cervantes**, Az elmés nemes. Don Quijote de la Mancha. Fordította Györy. 1873. I—IV. kötet. (Athenaeum kiadás). 859

Mielőbbi belépésre keresek egy fiatal segédet. Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével kérek.

Krammer Vilmos, könyvkereskedő.
1—3 860 Szekszárdon.

Ferenczi B. Miskolczon, keres antiquarice:

- 2 **Némethy**, Ácsszerkezetek.
2 " Kőművesmesterség.
1 **Tóth** Anekdotakincs. Teljes, kötve.
1 **Heinrich**, Világirod. tört. I—III.
1 **Tóth**, Magyar ritkaságok.
1 " Szállóigék lexikona.
1 «Pesti Napló», 1905—1906. évi aján-dékai.
1 **Darwin**, A fajok eredete. I. kötet külön.
1 **Sachs-Villate**, Franz, Wörterbuch. Hand u. Schulausgabe.
1 **Petőfi**, Gedichte. (Ford. Steinbach.) Pécs. 861

Fiatal r. k. könyv- és papirkereskedő-segéd, szép kézírással, ki az összes teendőkben jártas, a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja. Azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatokat bizonyítványokkal kér.

Ifj. **Wajdits József** könyvkereskedése,
1—3 862 Nagykanizsán.

Szabó Lipót Kaposvár, keres:

- 1 **Népköltési gyűjtemény** I—VIII-ig ord. 44.
1 **Hanusz**, Magyar haza képekben.
1 **Herman**, Az északi madárhegyek tájáról.
1 **Johnson**, Miből lesz a termés.
1 **Tóth-Tissaudier**, A tudomány vértanui.
1 **Verne**, A föld felfedezése. 863

A pályázó uraknak szives tudomására hozom, hogy az üzletemben megüresedett segédi állás be van töltve.
864 **Ranschburg Gusztáv**.

Kilián Fr. utóda Budapesten, keres:

- 1 **Conder**, Jézus élete 1884. 865

Falvi Jenő Rozsnyón (Gömör-m.) keres és értesítést közvetlenül kér:

- 1 **Kempis**, Anyakönyv, kötve à kor. 12.
1 **Közigazgatási elvi határozatok egyetemes gyűjteménye** I/V. bekötve. 866

Magyar-német nyelvtudású fiatal segédet keresek.

Stampfel Hugó akadémiai könyvkeres.
867 Pozsony.

Kerpel Izso könyvkereskedő Arad, keres és ajánlatokat direkte kér:

- 1 **Molnár**, Gazdátlan csolnak.
1 — Éhes város.
1 **Ouida**, Cigarette I. kötetét.
1 **Grecsák**, Döntvénytár XIII.
1 **Pallas**, Lexikon VIII—XVIII.
1 **Crocker**, Helén. 868
1 **Carlyle**, Francia forradalom I.

Azonnali belépésre keresek egy könyvárús és papirkereskedő segédet. Ajánlatot fizetési igénnyel kér

Stehr és Landau «Diák-otthon», könyv- és papirkereskedése Eperjes.

Szives tudomásul!

Az «Anderlik—Popper Angol-Magyar és Magyar-Angol zsebszótárt» december 1-től csak az alábbi feltételek mellett szállíthatjuk:

Bizományba csak 1 példányt	25%/-kal,
Kézpénzért 10 példányig	30%/-kal,
" 25 "	35%/-kal,
" 50 "	40%/-kal,
" 100 "	50%/-kal.

Tisztelettel

Fabritius Erik és Társa,
870 Kolozsvár.

A karácsonyi vásárra ajánljuk a kiadásunkban megjelent ujdonságot a

Magyar levélpapírt,

mely eredeti magyar voltánál és izléses kiállításánál fogva könnyen eladható cikk lesz. Egy próbadoboz netto ára bérmentes küldéssel együtt 2 korona.

Enggenberger-féle könyvkereskedés,
871 Budapesten.

Heckenast G. utóda. (Drodtleff R.)
Pozsonyban keres:

- 1 **Turul**, Herald és Geneol közlöny 1893—94., 1905—1898. évf. 1898. 3/4 füzet. 1899. 3. füzet. 1904. 3. füzet.
1 **Geneologiai füzetek** I. évf. és folyt.
1 **Csánky D.**, Magyarország történeti földrajza. II. és III. kötet. 872

A Pallas könyvkiadóhivatala keres: «Az Országgyűlési gyorsíró kézikönyve.» Fenyvessy Adolftól 1869-iki kiadás. Ajánlatokat direct kérünk. 0

Moravetz Testvérek Temesvár keres és ajánlatokat közvetlenül kér az alábbi művekre:

- 1 **Dárday**, Közigazgatási törvénytár I/X.
1 **Dante**, Purgatorium. (Akadémia).
1 **Horváth**, Függetlenségi harcz I/III.
1 **Pallas Nagy Lexikon** I/XVIII. szép példány.
1 **Daday**, Myrapodjai.
1 **Diószegi**, Magyar fűvészkönyv.
1 **Hermann**, Az éjszaki madárhegyek. 1 — Magyarország pókfaunája.
1 **Hazslinszky**, Zuzmoflora.
1 — Mohflora. 873
1 **Pantococh**, A Balaton kovamoszatjai.
1 **Simonkai**, Arad megye növényvilága.

Üzletvezetőt keresek azonnali belépésre, ki önállóan dolgozik és nem csak fizetést kíván, hanem szakmáját is érti. 14 napi felmondással.

Csak prima munkaerők pályázzanak, az állás jól dotált és tartós.

874 **Radics Sándor**, Kolozsvár.

Könyvkiadóhivatalban levő, r. k. val-lású könyv- és papirkereskedő segéd, ki már a fővárosban, v. m. vidék első czegeinél huzamos ideig volt alkalmazásban, keres mielőbbi belépéssel első segédi állást. Szives megkereséseket «Onálló munkás 27» jelige alatt kérek a kiadóhivatalba. 875

Fiatal könyvkereskedő-segéd, kiadóhivatalban azonnal találhat alkalmazást. Ajánlatok «Intelligens segéd» czímen a kiadóhivatalba kéretnek. 876

Székely és Illés könyvkereskedése ajánl, kötelezettség nélkül:

- 1 **Marczali H.**, Nagy képes Világtört. 12 kötet, kplt., 60%/-kal. 877

Szerényigényű könyv- és papirkereskedősegéd, ki a katonaságnál töltött 1 évet és most szabadságot letlt, alkalmazást keres. Szives megkereséseket kér.

Somodi Sándor, Kecskemét.
III., Sétasor 168. 878

A könyvkereskedés minden ágában gyakorlott, megbízható jó munkaerő, délutánra ajánlkozik írásbeli munkálatok (leszámlolás, könyvelés stb.) elvégzésére. Beléphet azonnal. Szives megkereséseket Ujlaky József (Kilián Frigyes utóda, Váci-utca 32.) továbbbit.

Hajnóczky Árpád Pápa, keres és ajánlatokat direkt kér:

- 1 **Buckle**, Anglia művelődéstörténete. III. kötet.
1 **Michele**, Francia forradalom története. I. és V. kötet.
1 **Marczali**, Világtört. (Ujkor). 880

Ujévi reklám-ajándék! Európa nagyobb államaiba

különféle nyelvű szöveggel szállítjuk a közkedveltségű és czélszerű beosztásu magyar gyártmányu Molnár-féle heti naptárral egyesített
m. kir. szab. iróalzatot.

Gyártmányaink ezenkívül — melyek tetszetős kivitelüknél fogva az egész országban általános elterjedtségnek és közkedveltségnek örvendenek — a következők:

Óriási naptárak minden hivatalban és irodában nélkülözhetetlen.

Heti előjegyzési naptárak

különféle kivitelben, ugyszintén nagy, közép és kicsi

881 8—6

fali naptárak.

Minták árfelszámítás mellett. — Képes árjegyzéket és ajánlatokat készséggel küld díjtalanul a

MOLNÁR-féle nyomdai műintézet és szab. iróalzatgyár r.-t., SZEKSZÁRD.

Könyvkereskedés fiók.

Élénk helyen nagy vevőközönsséggel kezelés hiányában 6 ezer koronáért eladó.

3—3 *Radics Sándor*, Kolozsvár.

Bizományi árú nincs benne. 882

Egy 16.000 lakossal és nagy vidékkel bíró városban, hol áll. főgymnázium, áll. polg. fiu- és leányiskola van, megyei székhely, pénzügyigazgatóság, törvényszék stb. hivatalokkal, egy könyv- és papirkereskedés előnyös feltételek mellett eladó. Leveleket továbbít a kiadó-hivatal. 883 3—2

Képeskönyveimet

a közeledő karácsonyi évad alkalmából

60% engedménnyel

ajánlom készpénz mellett i. t. kartársaimnak. A legfinomabb ízlést is kielégítő kiállításuk, kitűnő szövegük, mérsékelt bolti árak közismert. E ritka ajánlatot csak az a körülmény indokolja, hogy ezen üzletággal egészen szakítok.

- I. Szép állat- és gyermekképek (Leporello) K 2'40.
 - II. Az én képeskönyvem K 2'40.
 - III. IV., VII., XI. teljesen elfogyott.
 - V. A szabadban K 2'—.
 - VI. Szemléltető képeskönyv K 1'—.
 - VIII. E rövidke gyermekmesék K 1'—.
 - IX. Borús-derűs gyermekévek 60 f.
 - X. Aranyos gyermekkor 40 f.
 - XII. Falusi udvar 80 f.
 - XIII. Miau és Vau-vau K 2'40.
 - XIV. Képes Abc K 1'60.
 - XV. Képeskönyv (Leporello) K 1'20.
 - XVI. Jó testvérek képeskönyve (Leporello) K 1'60.
 - XVII. Állatország (Kis Leporello) K 1'20.
- Mintasorozat (13 könyv) K 8'— utánvétel bérmentve.**

Ezen ajánlat csak ez év végéig érvényes.
2—2 884 Kitűnő tisztelettel

Horovitz Adolf, Nagyszombat.

Kerpel Izsó könyvkereskedése Arad, keres és ajánlatokat direkte kér:

1 **Kincseskalendárium**, 1902. 885

Visszakérjük

Nagy Ferencz, Kereskedelmi jog 6. kiadás című kiadványunk mindkét kötetének összes bizományba szállított példányait, f. évi december 15-éig bezárólag. December 15-én túl egy példányt sem fogunk visszafogadhatni.

Kartársi tisztelettel

Athenaeum irod. és nyomdai r.-t.
886 könyvkiadó osztálya.

Bertsik Emil Munkács, keres és ajánlatokat direkte kér:

Századok, 1867-től 1875-ig, kplt. kötetlen vagy kötve. 887

Fiatallány- és ifjúsági segédet azonnali belépésre keresek.

888 *Reichardspers J. és társa*,
(Márványi Arthur) M.-Vásárhely.

Pfeifer Manó antiquáriuma Budapest, 889 IV., Muzeum-körut 39. keres:

- 1 **Balbi**, Egyetemes földrajz, fordította Czirbusz I. kötetét vagy teljesét.
- 1 **Beöthy Zs.**, Művészetek története I., II. kötet kötve, kifogástalan péld.

Az Eggenberger-féle könyvkereskedés tudatja a t. könyvúrus urakkal, hogy kiadásában legközelebb megjelenik Artzibaschew, Ssanin, nagyhirű regénye Szabó Endre fordításában. 890

Egy teljesen új **Bréhm**, Az állatok világa, komplett szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást nyújtanak Kaufman Ábrahám és fiai könyvkereskedők, Maramarosziget. 891 2—2

Eszperantó

világnyelv iránt napról-napra nő az érdeklődés. Szíves figyelmébe ajánlom tehát alábbi három kiadványomat: (25%) **Altenburger Adolf**, Gyakorlati eszperantó nyelvtan. Ord. K 1'—.

Altenburger Adolf, A nemzetközi nyelv kérdése, függelékül rövid eszperantó nyelvtan K —'50.

Barabás Ábel, Esperantó nyelvtan. *Szó-tárral*. (Legnagyobb ilyen irányú könyv.) K 4.—

Kókai Lajos

Budapest, IV., Károly-u. 1.

Legszebb idejű ajándék! Legolcsóbb díszmunka!

Karácsonyi ajándék.

Simonyi József, a híres öbester.

Népies elbeszélés 12 énekben.
Nagy Pál s Jókai Mór művei után

írta: Gajdács Pál.

Simonyi öbester egykorú arczképével és Garay Akos 12 műmellékletével. Nyomta: Kner Izidor, Gyomán.

Nagy 4° album alakban, vászon díszkötésben, a fedélen Garay Akos rajzával.

Bolti ára 4 korona.

Szállítási feltételek: bizományba 25%-kal, szoros számlára 30% és 7/6 példány. 10 példánytól kezdve 40% engedménnyel.

A karácsonyi könyvpiacz meglepetésére készült ez olcsóságánál és díszes kiállításánál fogva páratlanul álló díszmunka, mely úgy a felnőttek, mint a serdültebb ifjúság számára a legalkalmasabb ünnepi ajándék. Nemesak ünnepi meglepetésül alkalmas, hanem értékes irodalmi tartalmánál fogva nagy érdeklődésre számíthat a közönség legszelebb rétegében.

892

Szenzációs ajándék.

Káplány Géza

volt honvéd főhadnagy

A „má” militarizmusa.

Tanulmány.

Bolti ára K 3'60.

Tartalmánál fogva nagy feltűnést keltett munka.

Szállítási feltételek: Bizományba 25%, készpénz 30% és 13/12 péld.

Schenk Ferencz könyvkereskedése bizományi osztálya Budapest.